

Dariusz Krasnodębski, Dariusz Wach

Haćki, st. 1B, gm. Bielsk Podlaski,
woj. białostockie, AZP 43-87/132

Informator Archeologiczny : badania 30, 212-213

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

GRODZISKO DOLNE, st. 22,

gm. *loco*,
woj. rzeszowskie,
AZP 101-81/6

- obozowisko schyłkowopaleolityczne
- obozowisko mezolityczne
- osada grupy tarnobrzeskiej kultury lużyckiej z późnej epoki brązu(?) – wczesnej epoki żelaza(?)
- osada wczesnośredniowieczna (VI wiek)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 9 do 28 sierpnia przez dr. hab. Sylwestra Czopka (Muzeum Okręgowe w Rzeszowie). Finansowane przez PSOZ i wójta gminy Grodzisko Dolne. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 150 m².

Stwierdzono trzy fazy osadnictwa na stanowisku. Pierwsza, związana z paleolitem schyłkowym i mezolitem, reprezentowana jest przez pojedyncze wytwory krzemienne. Druga to osada grupy tarnobrzeskiej – odkryto 8 niewielkich obiektów o bliżej nieokreślonym charakterze gospodarczym. Najciekawsze okazały się materiały związane z okresem wczesnosłowiańskim. Z 10 obiektów na szczególną uwagę zasługują 3 chaty z piecami w północno-zachodnich narożnikach, ze śladami drewnianych konstrukcji ścian i z bogatym materiałem ceramicznym, datowanym na VI wiek. Pozostałe obiekty wczesnosłowiańskie o podobnej chronologii były niewielkimi jamami, prawdopodobnie o charakterze gospodarczym.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Materiałach i Sprawozdaniach Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego”, t. XVIII, 1997. Badania będą kontynuowane.

GRODZISKO DOLNE, st. 28,

gm. *loco*,
woj. rzeszowskie,
AZP 100-81/47

- osada wczesnośredniowieczna (X-XII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 1 do 8 sierpnia przez mgr. Antoniego Lubelczyka (Muzeum Okręgowe w Rzeszowie). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 220 m².

Pod humusem o miąższości od 20 do 40 cm stwierdzono miejscami obecność warstwy kulturowej oraz 5 obiektów. Pozyskano 364 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej, krzemień, 5 muszli ślimaka oraz kilkanaście kości zwierzęcych. Materiały te wystąpiły tylko w obiektach 1-4, o wymiarach kolejno: 400 x 250 cm, 215 x 200 cm, 320 x 180 cm, 190 x 180 cm. Były to nieregularne jamy o miąższości 50-70 cm (obiekt 2 miał wyjątkowo miąższość 1 m), o ciemnoszarym wypełnisku z materiałem ceramicznym pozwalającym je datować na okres od X do XII w. Pozostałe obiekty – nr 5, o dzwonowatym przekroju, miąższości 1 m, i nr 6, o średnicy 80 cm i półkulistym przekroju – nie zawierały materiału datującego.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Materiałach i Sprawozdaniach Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego”, t. XVIII. Badania nie będą kontynuowane.

Gródek, st. 1,

gm. *loco*, woj. białostockie

patrz: okres nowożytny

HĄCKI, st. 1B,

gm. Bielsk Podlaski,
woj. białostockie,
AZP 43-87/132

- osada z wczesnego okresu halsztackiego (?)
- osada wczesnośredniowieczna (X-XI w.)

Badania wykopaliskowe przeprowadzone przez mgr. Dariusza Krasnodębskiego (Podlaska Ekspedycja Archeologiczna Instytutu Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk), z udziałem stażysty Dariusza Wacha. Finansowane przez PSOZ. Badania wykopaliskowe były kontynuacją prac prowadzonych w latach 1986-1992. W sezonie 1996 objęły powierzchnię ponad 1,5 ara. Przeprowadzono także rozpoznanie całego wału kemowego, oczyszczając na powierzchni 0,5 ha doły na ziemniaki (ponad 80) do głębokości około 2,5 m.

Odsłonięto i wyeksplorowano 7 obiektów wczesnośredniowiecznych i jeden starożytny. Najciekawszym z nich była półziemianka, datowana wstępnie na X-XI w. Miała kształt czworokątny o wymiarach 4 x 4 m, jej głębokość dochodziła do 80 cm. W narożniku północno-zachodnim znajdował się zbudowany z kamieni piec o konstrukcji najprawdopodobniej kopułowej, średnicy około 40-45 cm, głębokości od poziomu podłogi około 35-50 cm. Interesująca była także jama podłużna o wymiarach około 4,5 x 1,5 m, głębokości około 40 cm. W jej wypełnisku wystąpiły bardzo licznie przepalone kamienie oraz duża ilość materiału zabytkowego (kilkaset fragmentów ceramiki). W materiale tym przeważają fragmenty wykonanych na kole naczyń, zdobionych liniami falistymi w części górnej brzośca i na szyjce. Ich

wylewy były na ogół dość mocno wywinięte na zewnątrz, chociaż wystąpiły także naczynia o prosto zakończonych, lekko esowatych wylewach. W materiale masowym na uwagę zasługuje fragment naczynia o cechach ceramiki typu drohiczyńskiego. Miał on wydłużoną, wyraźnie oddzieloną od brzuśca szyjkę, zdobioną ornamentem stempelkowym (brzusiec był zdobiony linią falistą). Tylko jeden obiekt z dziesięciu przebadanych w ostatnich 7 latach na terenie wału kemowego zamykającego osadę od północy może być datowany na okres starszy niż wczesne średniowiecze. Była to jama, najprawdopodobniej kształtu owalnego (w znacznej mierze zniszczona przez dół na ziemniaki), o średnicy około 1 m i głębokości około 20 cm. Materiał ceramiczny, który w niej znaleziono, zbliżony był do znanego z najstarszej fazy użytkowania grodziska i osady – wstępnie można go datować na wczesny okres lateński. Oprócz ceramiki i polepy (ta ostatnia wystąpiła szczególnie licznie w jamie podłużnej; wiele fragmentów miało odciski konstrukcyjne) w sezonie 1996 znaleziono kilka interesujących zabytków wydzielonych, m.in. wykonaną z brązu szpilę, której główkę ozdobiły ułożone na kształt krzyża okrągłe tarczki, oraz wykonany z gliny fragment głowy konia.

Hłomcza, st. 1,
gm. Sanok, woj. krośnieńskie

patrz: wczesna epoka żelaza

HUSZLEW, st. 1,
gm. loco,
woj. białkopodlaskie,
AZP 59-84/1

- ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego (VII-VIII w.)
- grodzisko wczesnośredniowieczne (IX-pol. X w. i 1 poł. XI w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w lipcu i sierpniu przez mgr. mgr Ryszarda Cędrońskiego, Antoniego Smolińskiego i Sławomira Żółkowskiego (PHU „AN-WIT” Warszawa). Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań.

Zadokumentowano strop zachowanych warstw kulturowych i naturalnych na części obwodu grodziska, głównie na obwodzie wału zewnętrznego, oraz wybrane partie majdanu. Zlokalizowano konstrukcje związane z bramą grodziska oraz konstrukcję związaną z przystanią rzeczną. Przeprowadzono również przekop sondażowy przez całe grodzisko, w wyniku czego wyróżniono następujące strefy grodziska i otoczenia: A – teren poza fortyfikacjami grodziska, B – fosę zewnętrzną, C – wał zewnętrzny, D – obszar pomiędzy wałem zewnętrznym a wałem wewnętrznym, w tym D₁ – rów przy wale zewnętrznym, D₂ – obszar pomiędzy rowem a fosą wewnętrzną, D₃ – zasypaną fosę przy wale wewnętrznym, E – zniwelowany wał wewnętrzny, E/F – zabudowę na zniwelowanym wale wewnętrznym – krawędź majdanu, F – majdan. W przekopie natrafiono na kilka obiektów, w tym na konstrukcje drewniane. Stwierdzono dwie fazy użytkowania obiektu: I faza – druga dekada XI w., II faza – zapewne lata 30. XI wieku. Wskazywał na to materiał zabytkowy związany ze strefą mazowiecką, bez wpływów ruskich.

Ilża-Chwałowski Trakt, st. 21,
gm. Ilża, woj. radomskie

patrz: neolit

Jankowo Dolne, st. 20,
gm. Gniezno, woj. poznańskie

patrz: późne średniowiecze

JANUSZEWO, st. 4,
gm. Susz,
woj. elbląskie,
AZP 25-52/4

- ślady osadnictwa schyłkowopaleolitycznego
- osada wczesnośredniowieczna (XI-XIII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 11 października do 11 listopada przez mgr. Zbigniewa Sawickiego (Muzeum Zamkowe w Malborku). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Stanowisko położone jest na terenie dużego mezoregionu zwanego Pojezierzem Iławskim, na skraju wielkiej równiny sandrowej, rozciągającej się od Jeziora Jeziorak w kierunku zachodnim, w odległości 0,5 km na południowy zachód od Jeziora Januszewskiego i 1,3 na północny-wschód od wsi Januszewo, w terenie silnie pofalowanym, na powierzchni którego zalega słaba gleba piaszczysta o niewielkiej miąższości. Wytyczono 5 niewielkich wykopów. Łącznie przebadano powierzchnię 27,5 m².

Układ warstw na stanowisku wzdłuż północnej krawędzi piaśnicy był następujący: warstwa wierzchnia – słaba gleba piaszczysta barwy ciemnoszarej, miąższość 20-40 cm; warstwa kulturowa – szary i jasnoszary piasek o miąższości od 10 do miejscami 60 cm; calec – czysty